

No: 8

Rydberg, Viktor,

HS L40:92

National Library
of Sweden

Med den senast hållna föreläsningen avslutade jag öfersikten af den gammalflandriske målarskolans historia. Ännu i från bröderna van Eycks dagar hade hon under en århundrade hållit sig uppe i oförminskad friskhet. Dess förste man, Hubert v. Eyck, var och förlefl visserligen äfven dess störste i begåfning och idier; men efterföljarna bildade för ingen del en frifabricsperiod. De förtgi på den brann hon öppnat; de lärde och de lifras af honom; men värma honom icke, utom tvälla alla på sin originalitet.

När den flandriske skolan kunnit in på 1500-talet, inträder i henne en ny stil. Den flandriske renässansen mottager då starka intryck från den italienska renässansen. Jag afbryter för dens skull skildringen af den flandriske målarkonsten, sedan jag först i korthet redogjort för det flandriske och franske miniatyrmaleriet, för att därefter återvända till den italienska renässansen.

No 8. — 26/2. 92.

För bättre minnes skull borde dock en hastig överblick af hvad vi senaste genomgått vara på sin plats. Jag har föret tillfälligen utfröligt karakteriserat de förnämde mästarna och analyserat de arbeten af dem, som här förvisats. Jag kan därför underlata det nu och låter bilderna utan kommentar aflösa hvarandra:

[N° 32.]

Altaret i Gent af bröderna Hubert och Jan v. Eyck, sådant det sig ut i kvardagslag med stängda flyglar. Det påbörjades omkr. år 1420. Hubert, dess egentlige skapare, afled innan det ämnat var färdigt. Jan avslutade verket år 1437. I den mellersta bildbraden Marie bebådelse. Genom fönstren utsigt till en gata i Gent. I den nedre äro Johannes döparon och evangelisten målade som statyer. Vid sidan af dem tecknade porträttbilder af altarets donator och hans hustru.

Faint, illegible handwriting at the top of the page, possibly a header or title.

1892
[Illegible]

Main body of faint, illegible handwriting, likely the main text of a letter or document.

No 8 - 26/2. 92.

[N° 31.]

Altaret i Gent, såsom det tedde sig å högtidsdagar med uppslagur flyglar, i en öfverraskande färgpunkt, med stort ut i linier och en utomordentlig rikedom af färg-
 lamsde enskildheter. Det innehåller, så att säga in unce, alla de upptäckter och uppfindingar på måleriets område, som skilja nutidens konst från medeltidens, och det står öfver-
 träffadt öfren i tankedjup. Lärke gör den träffande an-
 märkning, att detta slubert var lycks verk har samma be-
 tydelse för det moderna måleriet som den samma är för
 började kupolbyggnaden i Florens har för arkitekturen.
 Annet för framställningen är människostäktets förläring
 genom Guds lamms offerdöd. Öfverst himmelen med den
 tronande Guds Fader, madonnorn, änglarna, helgonen, re-
 presenterade af Johannes döpsorn. Yttest å ömse sidor
 den förläringsschöpfande menstälighetens representanter,
 Adamm och Eva. Därmed omför jorden med lifets brunn och

Ms. 21.

The first part of the paper is devoted to a general
 survey of the subject, and to a statement of the
 objects to be attained. It is then divided into
 three parts, the first of which is devoted to
 the consideration of the general principles
 of the subject, the second to the
 consideration of the particular principles
 of the subject, and the third to the
 consideration of the practical application
 of the subject. The first part is
 devoted to the consideration of the
 general principles of the subject, and
 the second to the consideration of the
 particular principles of the subject.

No. 8. - 26/2. 92.

Lammet, omgifna af änglar, ärkefäder och profeter, apostlar och martyrer. Lammet är målet för vandrande skoror af eremiter och pilgrimer, korsriddare och rättvise domare. Nederst var en tafla, som föreställde andarne i underjorden brjände knä för lammet, som skalk frälssa äpen dem.

[N° 33.]

En tafla af Peter Cristus, förestående guldemünas skyddspatron, d. hel. Ulijus, till hvilken en förlofvadt pers kommit för att beställa ringar. Peter Cristus var verksam mellan åren 1444-1472.

[N° 34.]

Altarmålning af Hugo v. d. Goes. Kristusbarnet tillbedt af madonnen, änglar och herdor. Målningen beställdes af en florentinsk diplomats i Gent och förvaras ännu i en florentinsk kyrka.

[N° 35.]

En i Madrid befintlig tafla af Rogier v. d. Weyden,

... of
... ..
... ..
... ..
... ..

[No. 25]

... ..
... ..
... ..
... ..

... .. 144-145

[No. 24]

... ..
... ..
... ..
... ..

[No. 23]

... ..

No. 8. - 26/2. 92.

som efter Jan van Eycks död ansågs vara Nederländernas ypperste målare. Hans dög är 1464. Rogier v. d. Weyden är den förste, som på psykologiskt sätt målar de uppöfda bilderna, sorgen och smärtan, och gör det med dramatisk kraft och religiös värme, men med hårdhet och kantighet i formgifningen.

[N° 36.]

En annan, en i Berlin befintlig tafla, som tillskrifves Rogier v. d. Weyden. Den föreställer, huru Johannes frambräster sin stumme fader, som skrifver: "Johannes är hans namn." Intressant är interiören, en perspektiv af kamrar i en borgerligt flandriskt hus på 1400-talet.

[N° 37.]

Middeltaplorn i en flygelaltar i Brügge, målade år 1479 af Rogier v. d. Weydens förnämste lärjunge Hans Memling, en ej älsfvännde till Fox Giovanni da Fiesole, mild, behid och innerlig som han. Ämnet är den heliga Katarin-

nas trölofning med Jesusbarnet. I bakgrunden Johannes döparen och Johannes ewangelisten.

[N° 38.]

En af Hans Memling måladt porträtt, föreställande en ung patricier, en af Johanneskospitalets i Brügge donatorer. Flere af Memling gjorda porträtt finnas ännu i europeiska museer, ejälfultt utförda, med fin pensel.

[N° 39.]

En af de målningar, i hvilka Memling ä en relik-skrin i Brügge föreställt legenden om brittanniska prinsessan Ursula och de 11000 jungfrur, som med henne valfärdade till Rom och på hemvägen mördades utanför Köln af kunniske krigare. I aflorn föreståker tyron Ursula i Rom högtidligt motrages af pifren Cyriacus.

[N° 40.]

Målning af Gerard David i Brügge, en af den gammalflamdriska skolans siste representanter, d. år 1523. Namn

...
[18:08]

...
[18:09]

...
[18:10]

...

No 8 - 26/2. 92.

ser här madamman med barnet omgifven af musicerande äng-
lar och kvinnliga helgon. Gerard David målade annars,
som det vii synas gerne, tortyrscener - däri olik Hans
Memling, som kände vederwilja för sådana ämnen, Gerard
David gjorde det med en oförmildt naturalism.

Än några ord om 1400-talets flamländska och fornska mi-
niatymaleri.

Före bröderna v. Dycks tid stod efter en omledning om-
miniatymaleriet högre än tafelmaleriet, och det är sanno-
likt, att de epokgörande ryheter, med hvilka bröderna plöts-
ligt framträdde inom det senare, hade blifvit i dygtes för-
bereda i miniatymaleriets verkstäder.

Men bland de ryheter, med hvilka Hubert v. Dyck
grundlade en ny epok, var också en afdelad ny teknik, nämligen
den att mixa med oljefärger vit i vit, och ju mer
öga och sinne vände sig vid denna bredare teknik och vid

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Main body of handwritten text, appearing as bleed-through from the reverse side of the page.

No 8. - 26/2. 92.

objektärgerens starkare lyfskraft, dess mer måste miniatyren förlora i betydelse och intresse. Hon kunde omöjligen längre bevara den herrskande ställning hon innehaft under medeltiden. Mästare af första rangen vände sig allt mer till objemaleriet.

Miniatyrmälarne kunde icke använda objefärgstekniken. De måste förblifva vid det gamla bruket att måla på pergament med täckfärger, vitt på torrt, och vitt bredvid torrt. Detta måktade de göra med ledig, tinn och med bred pensel, äfven då de målade ganska små föremål. Men trots all sötlighet och klarhet i färgen och trots fin modellering, var det dock icke möjligt för dem att sammansätta färger som så som det i mållandet med olja låter sig göra. De utbildade sig i linjeperspektivet, äfven de, och försökte sig äfven i luftperspektivet, ehuru naturligtvis med vida mindre framgång.

Plöteligt förfall drabbade miniatymåleriet icke. Vidkommande förmågan att berätta med penseln, att individualisera lifvet, att på tidsrymdande sätt behandla kostymer, husgeråd och staffage i vidsträcktare mening kunde miniatymåleriet ännu täfla med den nya tekniken, och därtill kom, att det hade vida rikare och mer skiftande ämnen att behandla än objemåleriet.

Miniatyverna illustrerade icke endast messböcker, böcker, böcker, evangeliarier och andra religiösa och kyrkliga skrifter, utan äfven krönikor, romaner och berättelser af hvarjehanda slag. De målade fältslag, belägringar, reseäfventyr, trafik, fester under tak och i frin luften, domstolsscener, in-
vig, afritningar, kärlekshistorier, bröllop, begravningar, aut tönkleart, och var boken beställd af någon furste eller prelat, sknades såsom eller aldrig en dedikationsbild, som visar, hvar boken äfverräcktes till den höge herren. Och ej

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

No 8. - 26/2. 92.

blott för kulturhistorikern i våra dagar, som i dessa minia-
tyrer finner de rikaste upplysningar om den tidens seder och
brukt, utom också för de samtida egde de så mycket större drag-
ningskraft, som dessa samtida här mer än i stafflimåleriet
fringo skåde sig själva, sådana de tesse sig i helg och söcken,
utstyoda med all den lyx och i de mångskiftande mode-
dräkter, som voro den tidens egna och som i excentriskhet,
narraktighet, etmdom också i skönhet icke blifvit af senare
tider afvortruffade.

Händelserna emi voren förlagda till Troja 1200 år före
Kristus, eller till det antika Rom eller till Karl d. stores tid-
figurerna klädas alltid i den herrskande modekostymen:
männen i snabelskor och i benkläder och tröjor så tränga,
att det var ingen möjlighet att göra dem trängre, och med så
vildliga axelpuffar i tröjorna, att damernas axelpuffar i
våra tider ej uthärda någon jämförelse därom, samt med

de äfrentyrligaste hufvudbonader ofran på långlockiga hufvuden med till regelns skägglösa ansikten; dammerna liksom i snabelskor, tån åtsittande och stundom mycket utskuret lifstygke; släpklädning och ytterplagg, kalladt kompelande, som samtill var så långt, att det där måste uppfästas med nilar, om bärsmän skulle kunna gå, samt på hufvudet hemmen, en ofantlig hög sockertoppformig hufva med kringbunden stöja. Cesar och Kleopatra träda hvarandra till mötes i leuzymdisk hofdrägt. Herden och prinsessan Paris är klädd i full ridderslig rustning, då hon skall bedömda de tre om skönhetspriset tillflöde gudinnornas färgning, och Merkurius står bredvid honom i baret och lång kompelande - ty äfven herrar bezagnade detta slags äfverplagg, och de synas till regelns ha bemödat sig om att se så gossentliga eller kvinnliga ut som möjligt.

Det var således ofta ganska roliga och på samma gång för färgsinnet smekande bilder, hvarmed miniatyrmaleriet

försig den tidens handskrifna böcker. Smaken för sådana med
miniaturer var så utbredd, att äfven andra än rika och för vissa
personer, önskade sig dem, och följden däraf blef en fabriks-
messig produktion, som dock, äfven den, visade, att miniatörer-
na (illustratorerna) gjort goda studier.

De yppersta miniatyrhandskrifter beståldes naturligt-
vis för hofbiblioteken. Burgundiske hertigen Filip den gode
lade an på att få det förnämsta bibliotek i världen och ö-
kade det oupphörligt med miniatyrhandskrifter, utstydda
med yppersta lyx. Så också hans son, hertig Karl den djärfve,
och bestånden Anton af Burgund. Äfven från utländska hof
kommo beställningar till flandriske miniatyrmålare. Af det
burgundiske hofbiblioteket har lyckligtvis mycket blifvit
reddadt till vår dag. Kongl. biblioteket i Brüssel eger
därifrån ungefär 20,000 till största delen rikt illustrerade ma-
nuskrif, och äfven andra bibliotek ega miniatyrhandskrif-

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

No 8. - 26/2. 92.

ter, som blifvit tillverkade för det burgundiska hofvet.

Men som nämndt: mästare af första rangen vänta sig mer och mer från miniaturens till objemåleriet, och konstverk af djupsere andlig begåfning äro de sållom, utåtadt sin förträffliga teknisk, sitt smekande färgspel och sitt omvexlande innehåll.

Marginalornamentiken i 1400-talets flandrisken hantskrifter är till en början 1300-talets och företar en färgadt bladverk i raka, lediga linier, med smi söyfulligt gjorda, men något stiliserade blommor, emblemer, deviser och hantverkande djur. Efter hand gör sig en annan, mer realistisk ornamentik gällande med enstaka alldeles naturalistiskt återgifna plantor, blommor, frukter, bär, insekter och andra djur stridda på en färgad grund, stundom en mörk guldgrund.

[N° 41.]

Sitt de yppersta ministyrbrändskriften som kommit till
 vår tid, hör en i kejs. biblioteket i Wien, Jerusalemskroni-
ken. Den består endast af 17 blad, som, försedda med en
 kort text, framställa de kristna konungarnes af Jerusalem
 historik. Som bekant, grundades konungariket Jerusalem
 genom det första korståget, sedan Godfrid af Bouillon er-
 öfrat den heliga staden och grafven, och hans broder Bal-
 dwin blef år 1100 Jerusalem förste kristne konung. Emellan
 1200 är förlidit, var sista lemnigen af detta konungarike
 i saracenernas händer. Lättrare vor och bevara titeln "konung
 af Jerusalem", och den bars af Tysklands kejsare, af Loth-
 ringens hertigar och Sardiniens konungar, som alla i lif-
 lön gjorde ärftliga anspråk på det obefintliga riket. Äfven
 Jerusalemskroniken är målade och skrifer för den ifrige bok-
 vännen, hertig Filip den gode af Burgund. På dess sjutton

blad ser man krossarnes inskeppning, strider, belägringar och röfningar af städer, konungakroningar o. s. v. Alla dessa kompositioner äro själfständiga konstverk, händelserna utveckla sig äskidligt, karaktärens äro individnella, interiörerna och de arkitektoniska vyerna förträffliga, landskapet poetiskt uppfattadt, mästertligt behandladt och med en luftperspektiv, hvartill man ej ser maken i andra miniatyurer. Hästarna äro tecknade lika bra som människorna, och för tidens kostymer är denna bok en fyndgruva. Utygnet, korrekt och mästertligt behandlas också den senyotiska arkitekturen, såsom man finner af denna afbitning, där den tjennar sin infattning kring konung Baldvins.

Bilden af
 Jag trodde knappast behöfva anmärka, att den drigt, hvare han här uppträder, ej förekommer på hans tid, utom tiutvå 1400-talet. Snakelskorna förekommer visserligen

Was es nun heißt, wenn man sagt, daß
 die Natur die Ursache der Dinge ist, das
 ist eine sehr alte Meinung, die schon
 in der Philosophie der Griechen vorkommt.
 Sie ist aber nicht richtig, denn die
 Natur ist nur ein Werkzeug, das
 der Schöpfer gebraucht, um die
 Welt zu erschaffen. Die Ursache
 der Dinge ist nicht die Natur,
 sondern der Schöpfer selbst.
 Die Natur ist nur ein Werkzeug,
 das der Schöpfer gebraucht, um
 die Welt zu erschaffen. Die
 Ursache der Dinge ist nicht die
 Natur, sondern der Schöpfer
 selbst. Die Natur ist nur ein
 Werkzeug, das der Schöpfer
 gebraucht, um die Welt zu
 erschaffen. Die Ursache der
 Dinge ist nicht die Natur,
 sondern der Schöpfer selbst.

No 8. - 26/2. 92.

under en kort tid af 1100-talet, likväl ej så tidigt. Slägtropan på sköldar förekomma först omkr. år 1170. Balduin bar utom trippel pansarskjorta; här åter se vi plåtharnesket och en sidant, som söker härmna den snäphest, som den civila dräkten började antaga på 1300-talet.

Bland öfriga bilder i Jerusalemskröniken förtjenn särskildt två pipetas, som föreställa den nya staden Jaffas befästande genom Richard Lejonhjärta, den andra Gottfrids af Bouillon kröning till herskare öfver Jerusalem. Hvem som målat dessa bilder vet man icke. Man har gissat på Hugo van der Weyden. Att miniatorn stammar under Jan v. Eycks inflytande synes pitagligt, och han är en af de få miniatorer, som icke voro handverkare.

I sin regel voro miniatorerna eller illuminatorerna, såsom de kallades, icke medlemmar af målarnes gillen, utan bildade en skola tillsammans med textpointarne och bokbin-

datue. I Gent och förmodligen äfven i andra flandriska städer voro dock sådana miniatyurer, som illustrerade messböcker och andra böcker med större anspråk, skyldige att ingå i målaregillet, hvilket var en heder, men också en ekonomisk börd.

[N° 42.]

Tit den afbildning, som här förvisas, finns originalet i en bönbok i kofbiblioteket i Wien. Fändor hälften af 1400-talet steyr sig allt mer den prakt, som nedlades på andaktsböcker för de förnåne, och det flandriska miniatyrmåleriet uppnår sin högsta fulländring just i sådana böcker under tydligt inflytande af Rogier v. d. Weydens och Hans Memlings stafflimåleri. Detta inflytande är öppendagligt i den bönbok, hvarem man är friga. Bilden, som här förvisas, föreställer Kristus korsfäst mellan ogeringsmän. Den är i sig man uttrycksfull, och de tabrika åskidarne,

Ich habe die Ehre Ihnen
 hiermit zu schreiben, dass
 ich mich sehr freuen würde,
 wenn Sie mir die Ehre
 machen wollten, mich
 zu besuchen. Ich würde
 mich sehr freuen, Sie
 persönlich zu sehen.
 Mit freundlichen Grüßen
 [Name]

Ich bin sehr dankbar für
 Ihre Aufmerksamkeit und
 hoffe, dass Sie bald
 wieder zu mir kommen
 werden. Ich würde mich
 sehr freuen, Sie zu
 empfangen. Ich habe
 mich sehr für Sie
 interessiert und hoffe,
 dass Sie bald wieder
 zu mir kommen werden.
 Mit freundlichen Grüßen
 [Name]

No 8. - 26/2. 92.

Som blicka upp till korset, ha alla individnells lif. Marginal-
 orneringen utgöres här af en fint stiliseradt bladverk med äng-
 lar. I andra marginalorneringar från samma tids religiösa
 eller kyrkliga handskrifter kan man bland behagfullt måla-
 de blommor, drufvor och fåglar få se hvarjehanda lustigheter,
 såsom en gris, som epimer, en apa, som spelar orgel, en räf i
 munkkåpa, en räf som stulit en höns och förföljes af en gumm
 ma o. s. v.

[N° 43.]

Löret blir miniatyrbildbäckernas port i slutet af 1400-
 talet och början af reformationens århundrade. Det var som
 om de med konstens och lyxens vapen velat bekämpa eller brä-
 ka sig uppe mot boktryckerikonstens alster, hvilka för öfrigt
 stundom, äfven de, lemnade plats öppen åt miniatyrmåleri.
 Den tiden göres böcker med olika kalenderbilder, med
 bibliska och legendariska framställningar, som illustrera

hela kyrkoåret, och med realistiska marginalornament i glada färger. Bäst ryktbar bland dessa böcker är breviarium Grimani i Markusbiblioteket i Venedig. Det har tillhört den år 1525 aflidne kardinalen Grimani, som köpte det af en med flandrisk konstsker handlande köpman för det den tiden enorma priset 500 guldgylden och testamenterade det till republiken Venedig. Bönboken innehåller mer än 100 stora bilder och en oförligt antal småre, och är smyckad med de rikaste vordornament dels af arkitektonisk art, dels trasset utförda, skuggkastande blommor, musslor, ädelstenar, fjärlar och dylikt. Enligt köpmannens uppgift voro dessa miniatyver utförda af den bland italiennene mycket berömde Hans Memling samt af Gerhard i Brügge och Lievin i Antwerpen. Det är dock fåga troligt att Memling haft en andel i verket; sannolikt däremot, att den nämnde Gerhard haft det, en ryktbar miniator, hvars konst

Ich habe die Ehre, Ihnen hiermit
 zu sagen, dass ich die
 von Ihnen am 15. d. M. d. J.
 erhaltene Bestellung
 für die Lieferung von
 200 Stück
 annehmen und
 die Lieferung
 zu dem
 von Ihnen
 angegebenen
 Termin
 zu vollziehen
 bemüht sein
 werde.

N° 8. - 26/2. 92.

ärfdes af hans son, Lukas, som blef hofmålare hos Henrik VIII i England, och af hans dotter Susanna.

Bländ dessa många målningar finnas tolf så kallade månadsbilder. Den för April månad är afbildad här. Den för Januari föreståker en förnäm herre, som episar ensam, omgifven af sin uppsiaktning, bland hvilka två eller tre likare, jägare, som ge mat åt hundar o. s. v.

En vinterskildskap med snöiga fält och dimmig fjärran, med fåglar, som söka sin föda under snön, och med en bondfamilj i sin stuga vid hantarbete föreståker Februari. Mars företeer en plogman på åkern och i rändornamentet fiske vid månken och lykta. I April en förnäm herreskap promenerar i det fria. I majten ges en förälskad äldre herre vid sidan af sin dam, som med sänkt hufvud lysnar till hans ord. I juni åter en par, som synes ha svärmariets tid bekom sig. Herrens hålla dammen under armen, hvilket var

modet di. I gräset sitta hafdamer, syslande med sina kvi-
hundar. Hopnarrar har fångat en groda, förmodligen för
att med henne skänka damerna. I öden slänt, och på
andra sidan floden i mellangrunden reser sig genom en låg
sluttning kyrktoonen i en stad. När månad visar det glada
sällskapet sin häst i skogen. I de följande månaderna ser
man höskörd, färklippning, drufflockning, jakt o. s. v.
Landskapen med lundar och ångar, byar och städer är
förträffliga med godt luftperspektiv och goda ljusverkning-
ar. Figurerna är individuella, men tunna, ofta klun-
piga.

På månadsbilderna följa bibliska framställningar.
Dessa ses som skönhetslösa. Människoformerna är fula. Adorn och
bor ha tunna ben med stora plattfötter, stora händer till magen
armar. Det är märkvärdigt att se, huru olika artkunderna förpe-
lat det sköna lagom, som den klassiska tidens greker ensamma

Ich habe die Ehre Ihnen
 hiermit zu schreiben, dass
 ich Ihre Güte und
 Aufmerksamkeit sehr
 anerkenne. Ich habe
 die Ehre, Sie zu
 kennen und zu schätzen.
 Ich bin, mit
 Hochachtung,
 Ihr ergebener
 Diener,
 [Name]

No 8. - 26/2. 92.

Belomd alla folk hade funnit i framställningen af människo-
formerna.

Medeltiden gjorde dem torra och magra; högrenässansen
gödda och svulstiga.

Grekerna själva voro fullt medvetna om att de hade funnit
hvad de kallade det rätta måttet, och de visste, att det var deras
gymnastik, som hjälpt dem att finna det. "Betrakta våra yngling-
ar", säger en grekisk författare; "de äro solbrända och muskulösa;
man ser att de äro uppfyllde af lif, värme och mannskraft. De
äro hvarken styfva och torra, eller pussiga och tunga; deras
kroppskonturer ha sitt passande lagom. Det onyttiga och öfer-
flödiga af kroppssämnet ha de drifvit ut med svetten; det krafti-
ga och spänstiga ha de bevarat. Gymnastiken gör kroppen sun-
na tjänst som skapelsen gör hoctet, hvilket den skiljer från agn-
arne."

Sitt slut några ord om måleriet i Frankrike under

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page]

No 8. - 26/2. 92.

1400-talet. Religionskrigen, därefter det förakt, hvare barock- och rokoko-tiden hörs medeltidens konst, och slutligen revolutionen ha tillintetgjort nästan allt hvad det större måleriet där fönnbragte. Som känner den tidens fönniska målarkonst väntar endast genom miniatyurer i handskrifterna.

[N° 44.]

Under 1400-talets senare hälft blomstrade i Provence en målarskola af uppriktigt flandrisk karaktär. Dess centrum var den bekante konung René af Anjou, som för förlusten af sitt hertigdöme Lothringen och sitt konungarrike Neapel tröstade sig med litteratur^{konst} och trädgårdsskötsel. Själff var han skald, något målare äfven i flandrisk stil och ifrig konstvän. Hans dag är 1480. Miniaturmåleriet stod hos honom högt i gunst, och naturligt var, att han gärna sig förlitliga miniatyurer gjorde de skrifver han själff författat. Bland dem är en ommen "de la tres douce France", försedd med 16 större miniatyurer, som

föreställer riddaren Cœur d'amour espris äfventyr, till dess han vinner la très douce Percy, samt äfventyr, som stå i samband därmed. Här ser man en af romanens figurer, riddaren Humble Requête vidn till mötes vapnaren Vif Desir och artigt helar honom. Hästarna äro, som vi se, klumpigt gjorda. Men hvad som ger dessa miniatyurer värde är målarens mästarekap i ljuseffekten. I denna miniatyr har han målat morgonryningen. I en annan har han målat aftonen med mildt, varmt ljus öfver landskap och gestalter. En tredje är ett nattstykke, en sofvande furste i sin söngkammare med halfdolde ljus.

[N° 45.]

Bland alla Frankrikes målare på 1400-talet så vidt man känner dem, är Jean Fouquet från Tours den förnämligaste. En samtida italienare, som hade setit hans helgontafver i en kyrka i Tours, skref hem, att Fouquet var tidens störste målare, och han tillade, hvad han omöjligen kunde veta, att Fouquet

äfverträffade äfven forntidens målare. Han var stormålare och miniatyrmålare tillika, och af hans miniatyurer lär man bäst känna honom. Den som här i afbildning förevisas, föreställer jungfrun Marias förnämning med Josef och eyes af en privatman i Frankfurt. Fonequet, som äfven är en mästare i färgen, kan måla gestalter af ädlaste höghet och af en sällsord skönhet och med storartad patos. Huruoist är hans äfven. Dirom vittnar äfven i denna tafla den tjocke herren, som står i förgrunden och otvifvelaktigt är hantad direkt ur verkligheten. Till Fonequet ännar jag återkomma, om, som jag hoppas, jag bli i tillfälle att förelägga kolorerade afbildningar af en del af hans miniatyurer.
